

Pano z razstave 60 let Slovenskega etnografskega muzeja, v Ljubljani leta 1984. Leta 1993 bo muzej praznoval svojo sedemdesetletnico. Morda končno v lastni hiši? (Foto R. Čepлак, 1984)

Problemi se ne rešujejo sami. Zato smo septembra 1991 napisali tole prošnjo in začeli z njo (in s priloženo ji dokumentacijo) obiskovati ljudi z ministrstev na republiški in mestni ravni, tiste, ki bodo odločali o novih uporabnikih vojaških objektov.

(I.Sm.)

ZADEVA: Prošnja za dodelitev stavbnega kompleksa dekliškega liceja Mladika, bivše Vojaške bolnice, Slovenskemu etnografskemu muzeju

Spoštovani,

O Slovenskem etnografskem muzeju in njegovih že skoraj 70 let (ustanovljen je bil leta 1923) trajajočih prostorskih problemih v tem besedilu ne bomo trtili besed. Le-te, prelite na papir, prilagamo kot krajši historat enkrat tožečih, drugikrat odločnejših prizadevanj, enkrat romantično zazrtih in drugikrat stvarnejših. Niti prva niti druga niso obrodila sadov. Še vedno smo podnajemniki v muzejski stavbi na Prešernovi 20 in sostanovalci dveh drugih nacionalnih ustanov, Narodnega in Prirodoslovnega muzeja.

Postali smo suverena država. Strokovni delavci našega muzeja menimo, da to dejstvo poraja nujnost drugačnega, večplastnega kulturnega predstavljanja

svetu, katerega del mora biti tudi muzej narodove tradicionalne kulture. Zato smo konec prejšnjega leta in v prvi polovici tega začeli glasneje opozarjati na naš dejanski "neobstoj" in problematizirati našo prostorsko omejenost. Zaradi nje smo le muzej dobro hranjenih zbirk približno trideset tisoč eksponatov, povečini virov kmečke kulture, ki ostajajo neznanca generacijam, saj smo brez lastne stavbe tudi brez svoje bistvene komunikacije s publiko, stalne razstave.

Takšno stanje je vedno bolj nerazumljivo, saj je Slovenski etnografski muzej tisti poseben nacionalni muzej, ki hrani in ki je dolžan razstavljati narodovo dediščino, ta pa pomeni nepogrešljivi del slovenske identitete: predmetne priče gospodarjenja, dela, bivanja, oblačenja, trgovanja, družbovanja, ljubljenja, verovanja in umetniškega ustvarjanja sicer brezimnih ljudi, vendar ljudi, ki so do tega stoletja šteli za večino slovenskega naroda.

V tej, primerno razstavljeni dediščini bi Slovenci spoznavali del lastnih vrednosti, postajali ponosni na lucidno kmečko inventivnost in duhovito kreativnost, bogatili bi se s spoznanji ali navdihovali za svoje ustvarjalno delo. In v tej dediščini bi lahko tuji obiskovalci, drugi narodi, prepoznavali našo samosvojost. 215

Če že zanemarimo naše želje, da bi imeli radi sodoben, normalen evropski muzej, v katerem bi po vseh veljavnih mednarodnih merilih izpolnjevali svoje poslanstvo, ne moremo mimo nujnosti spoznanja, da tak etnografski muzej potrebujeta Ljubljana in Slovenija. Ni je v Evropi prestolnice, ki bi ga ne imela, in ni ga v Jugoslaviji glavnega mesta, ki bi ne imelo etnografskega muzeja v lastni stavbi, s stalno razstavo.

Izmed poslopij, ki se v teh dneh praznijo in so že ali pa šele bodo na razpolago za novo vsebino, je za Slovenski etnografski muzej nedvomno najprimernejši stavbni kompleks Mladike, tako zaradi svoje lege v kulturno-umetniškem kareju Ljubljane kot zaradi nadvse primernih notranjih in uporabnih zunanjih površin. Fabianijeva čista, skoraj stroga notranja arhitektura secesijske stavbe dekliskega liceja ne bi zahtevala večjih posegov pri adaptaciji v muzej. Hkrati površine Mladike ustrezajo prostorskim potrebam našega muzeja, izraženim pred nekaj leti in definiranim z naslednjimi kvadraturami:

- 3.000 m² za stalno muzejsko postavitev,
- 1.800 m² za občasne študijske razstave, s prostori za delo z obiskovalci muzeja (s sobami za videoprojekcije in predavanja, sobami za prikazovanje in ustvarjalno spoznavanje starih ročnih spretnosti, s prostorom za oddih in okrepčilo, z muzejsko prodajalno literature, plakatov, razglednic in replik izbranih eksponatov),
- 3.000 m² za študijski razstavni depo, etnološko knjižnico in arhiv (fotografij, filmov, risb, terenskih zapiskov),
- 500 m² za priročne depoje,
- 500 m² za delavnice, servise,
- 300 m² za Muzejsko-galerijski dokumentacijski center (INDOC-a), ki je formiran pri našem muzeju,
- 300 m² za upravne prostore (kabineti kustosov in administracija).

(Ti prostorski standardi so povzeti po priporočilih UNESCO - ICOM-a in naj bi jih upoštevale vse evropske države.)

Prosimo vas, da pri pretresanju komu dodeliti verjetno nadvse zaželeno Mladiko, po vsem povedanem spoznate nujnost tega, da jo dobi in v njej zaživi Slovenski etnografski muzej. Ne nazadnje bi s tem presekali tudi prostorski muzejski gordijski vozec v prenaseljeni stavbi na Prešernovi 20.

Za strokovne delavce
Slovenskega etnografskega muzeja
mag. Inja Smerdel

Direktor
Slovenskega etnografskega muzeja
dr. Ivan Sedej

216

Inja Smerdel

Ivan Sedej

PEDAGOŠKO DELO SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA V MINULEM DESETLETJU

Muzej je kulturna ustanova, ki ima celo vrsto nalog: zbira in varuje našo naravno in kulturno dediščino, jo proučuje in posreduje javnosti. Pri tem je pomembna njegova vzgojno-izobraževalna vloga, t.j. širjenje zavesti o naši bogati dediščini, o našem naravnem in kulturnem okolju, zbujanje zanimanja za zgodovino ter smisla za vrednost in ohranjanje dediščine.

V Slovenskem etnografskem muzeju se že vrsto let čedalje bolj utrjuje vloga in pomen kustosa pedagoga, saj brez njega ni mogoče ustreči zahtevam sodobnega muzejskega občinstva. Irena Keršič je kot prva kustodinja stažistka za pedagoško delo v SEM-u nastopila službo leta 1978/80.

Obveščala je časopise, radio in televizijo o razstavah, ter pošiljala vabila tudi na osnovne in srednje šole po Sloveniji. Po razstavah je vodila skupine obiskovalcev, zlasti osnovnošolce in srednješolce.

Uvedla je dokumentacijo razstav /ki vsebuje tudi poročilo o pedagoškem delu/ in propagandno gradivo za tuje obiskovalce med turistično sezono /prevodi v nemški, angleški in italijanski jezik/. Sodelovala je s Pionirskim listom, za katerega je pripravila dispozicijo z vprašalnico za raziskovalne naloge o temi Kuhinja. Bila je tudi vodja pedagoške sekcije pri Skupnosti muzejev Slovenije. Tako je leta 1985 v okviru te sekcije s pomočjo ostalih kustodinj organizirala posvetovanje o vzgojno-izobraževalni vlogi muzejev. Nanj so povabili tudi Zavod za šolstvo, da bi slišali tudi njihove predloge in tako navezali boljše in učinkovitejše sodelovanje. Rezultat tega posvetovanja je bil,